

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Филозофског факултета у Београду од 22. 02. 2018. године изабрани смо у комисију за писање извештаја за избор **др Милене Репajiћ** у звање **научни сарадник**.

На основу увида у материјал који нам је достављен, Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Кандидат **др Милена Репajiћ**, доктор историјских наука, рођена је 24. јануара 1987. године у Смедереву. Прва три разреда основне школе похађала је у Смедереву, а завршила је основну школу у Ковину. Матурирала је у Гимназији Смедерево.

Др Милена Репajiћ уписала је основне студије 2005. године на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду. Дипломирала је 21. децембра 2009. године, одбравивши дипломски рад *Михаило Псел у „Хронографији“* који је вреднован оценом – 10 (десет). Основне студије завршила је с просечном оценом 9,83. Докторске студије уписала је школске 2009/2010. године на Катедри за историју Византије Филозофског факултета у Београду. Докторску дисертацију *Михаило Псел и његови јунаци. Студија личности „Хронографије“ Михаила Псела* одбранила је 17. августа 2016. године пред комисијом у саставу: проф. др Влада Станковић (ментор, Филозофски факултет у Београду, Одељење за историју), проф. др Радивој Радић (Филозофски факултет у Београду, Одељење за историју), проф. др Јелена Ердељан (Филозофски факултет у Београду, Одељење за историју уметности), проф. др Татјана Суботин-Голубовић

(Филозофски факултет у Београду, Одељење за историју), др Лариса Вилимоновић (Филозофски факултет у Београду, Одељење за историју). Говори енглески и француски језик, активно се служи грчким и шпанским, и има пасивно знање италијанског, руског и немачког језика.

2. СТРУЧНО И ПРОФЕСИОНАЛНО ИСКУСТВО

Током студија (2006 – 2009. године) др Милена Репajiћ радила је као асистент на Семинару друштвене историје у Истраживачкој станици Петница, а након тога је више пута у ИС Петница била стручни сарадник и гостујући предавач на Семинару друштвене историје и Семинару друштвено-хуманистичких наука. Била је члан Међународне асоцијације студената историје (International Students of History Association, ISHA), у оквиру које је учествовала у раду и организацији више студентских конференција и семинара (Београд 2006, Берлин 2007, Београд 2008, Загреб 2009, Пула 2011, Београд 2011). На завршној години основних студија учествовала је као полазник на летњој школи *From Constantinople to Belgrade; Constantinople and the Balkans: History, Typography, Monuments, Ideology* на Филозофском факултету у Београду у организацији Семинара за византологију, са професорима са Филозофског факултета и са Универзитета у Келну и Минхену, одржаној од 13. до 20. јула 2009. године. Од 1. до 14. јула 2013. године као стипендиста је похађала Пету летњу школу у Солуну *Communautés et groupes à Byzance* у организацији Ecole des hautes études en sciences sociales из Париза и града Солуна.

Током школске 2008/2009 године била је стипендиста Фонда за младе таленте Министарства за омладину и спорт. На првој години докторских студија, 2009/2010 године била је стипендиста Министарства науке на пројекту *Византијски свет у променама (10-12. век)* Византолошког института САНУ. Од 2011. године запослена је као истраживач-приправник, а од 2013. године као истраживач-сарадник на пројекту *Хришћанска култура на Балкану у средњем веку : Византијско царство, Срби и Бугари од 9. до 15. века* (бр. 177015). Од тада учествује у свим активностима Катедре за историју Византије, Семинара за Византологију и Центра за кипарске студије. Учествоје у настави,

кроз одржавање вежби и организацију колоквијума и испита. Од 2013. године је у звању истраживач-сарадник.

3. БИБЛИОГРАФИЈА

Рад у тематском зборнику међународног значаја M14 (5)

„Константин Велики у историјским делима Михаила Псела“, *Saint Emperor Constantine and Christianity*, Niš 2013, 459-471.

Рад у међународном часопису M23 (4)

„Жанр у функцији ироније: литерарна освета Михаила Псела“, *ЗРВИ* 52 (2015) 57-89.

Научна критика и полемика у истакнутом међународном часопису M25 (1.5)

„Review: Anthony Kaldellis, *The Byzantine Republic: People and Power in New Rome* (Cambridge Mass: Harvard University Press 2015, 290pp)“, *Modern Greek Studies Yearbook* 30/31 (2014/2015) 487-489.

Предавање по позиву са међународног скупа штампано у целини M31 (3.5)

„Комнинска слика идеалног владара и идеологија Стефана Немање“, *Осам векова манастира Милешеве*, Београд 2013, 13-43. (са Ларисом Вилимоновић)

Рад у водећем часопису националног значаја M51 (3)

“The Political Thought of Psellos in the *Chronographia*: The Wise Advisor, the Clever General, and the City“ *Limes Plus* 13/2 (2016) 55-86.

“Introduction, Why Byzantium?” *Limes Plus* 13/2 (2016) 5-18. (са Ларисом Вилимоновић)

Уређивање научног часописа од националног значаја M55 (1)

Making and Remaking of Byzantium (=Limes Plus 13/2 2016) M. Repajić and L. Vilimonović eds.

Научна критика у часопису рага M51: M56 (0.5)

„Друштвена историја Византије, прикази одабраних књига“, *Годишњак за друштвену историју* 18/2 (2011) 95-99. (са Ларисом Орлов)

„В. Станковић, Краљ Милутин (1282-1321), Београд 2012, 164. стр“, *Београдски историјски гласник* 4 (2013) 240-242.

Предавање по позиву са скупа националног значаја штампано у целини M61 (1.5)

„Болести царева у „Хронографији“ Михаила Псела“, *Византијски свет на Балкану I*, Београд 2012, 333-348.

Одбрањена докторска дисертација M70 (6)

Докторска теза: *Михаило Псел и његови јунаци. Студија личности „Хронографије“ Михаила Псела*, одбрањена 17. августа 2016.

4. АНАЛИЗА ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА

Др Милена Репајић је до сада објавила шест радова у релевантним националним и међународним научним часописима и конференцијским зборницима и одбранила докторску дисертацију.

У раду „Болести царева у „Хронографији“ Михаила Псела“, *Византијски свет на Балкану I*, Београд 2012, 333-348. кандидаткиња анализира наративну улогу болести у карактеризацији ликова царева и њихове владавине, као и улогу алегорије болести Царства у Пселовој нарацији у *Хронографији*, оповргавајући симплификовано тумачење болести као божије казне у византијским текстовима кроз детаљну текстуалну анализу.

У раду „Константин Велики у историјским делима Михаила Псела“, *Saint Emperor Constantine and Christianity*, Niš 2013, 459-471. кандидаткиња кроз компаративну анализу два историјска дела Михаила Псела – *Хронографије* и *Кратке историје* – и случај начина приказивања Константина Великог у њима доноси нове закључке о времену, сврси настанка и подтексту слабо истражене *Кратке историје*, као и о Пселовој нарацији уопште.

Рад „Комнинска слика идеалног владара и идеологија Стефана Немање“, *Осам векова манастира Милешеве*, Београд 2013, 13-43. (са Ларисом Вилимоновић) ставља материјалне и писане остатке из периода Стефана Немање и његових првих наследника у шири контекст византијског политичког дискурса доба Комнина. Ослањајући се на новије резултате домаће историографије и историографије уметности, ауторке излазе из историцистичког и националног кључа и проучавање средњовековне књижевности стављају у контекст наративне анализе, чиме отварају важна питања о општеприхваћеним чињеницама српске средњовековне историје и простор за дубље схватање друштва и политике Немањића.

У раду „Жанр у функцији ироније: литерарна освета Михаила Псела“, *ЗРВИ* 52 (2015) 57-89, анализирана је дијалектика шесте књиге *Хронографије* и комплексни аргумент који Псел гради о владавини цара Константина Мономаха, те улога коју поигравање аутора различитим књижевним жанровима има у карактеризацији владара и изношењу политичке теорије. Рад је постављен у оквиру савремене теорије жанра и доноси критички осврт према идеји статичности и репетитивности жанра и ауторства у византијској књижевности која је доминантна у византологији.

Кандидаткиња је објавила и веома запажен приказ („Review: Anthony Kaldellis, *The Byzantine Republic: People and Power in New Rome* (Cambridge Mass: Harvard University Press 2015, 290pp)“, *Modern Greek Studies Yearbook* 30/31 (2014/2015) 487-489) монографије *The Byzantine Republic: People and Power in New Rome*, која је у науци подстакла живу дебату о природи византијског друштва и идеологије. Репајић је у свом приказу пружила осврт на књигу и тему и понудила правце у којима се проблем даље може посматрати.

Предмет докторске дисертације *Михаило Псел и његови јунаци. Студија личности „Хронографије“ Михаила Псела* је детаљна наративна, семиолошка и историјска анализа *Хронографије* Михаила Псела кроз призму ауторовог портретисања ликова. Кандидаткиња се успешно ухватила у коштац са комплексном политичком теоријом и књижевним генијем једног од најзначајнијих византијских интелектуалаца, историчара, филозофа, ретора, полихистора и политичара. Теми је приступила синхроно и дијахроно: с једне стране компаративном анализом *Хронографије* са другим изворима епохе, пре свега са другим делима веома плодног писца и актера догађаја које описује, Михаила Псела, а с друге посматрањем његове историје у контексту богате хеленске књижевне традиције. Користећи оквиру савремених теорија наратива, дискурса и жанра, теза доноси оригиналне закључке о *Хронографији*, самом Пселу, али и историји византијског 11. века, као и промену парадигме у начину посматрања византијске политичке мисли и књижевности.

Дисертација *Михаило Псел и његови јунаци. Студија личности „Хронографије“* *Михаила Псела* садржи *Увод*, централни део који носи назив *Ликови Михаила Псела* и закључак под насловом *Лик Михаила Псела*. *Увод* је подељен на више поглавља која доносе критички преглед досадашње историографије о Михаилу Пселу (1-11), кратак преглед контекста, односно ауторовог живота у контексту друштвено-политичке историје Византије 11. века, где се отвара неколико важних питања о овом комплексном периоду историје Царства (12-30), теоријски и методолошки оквир истраживања (30-38) и основне тезе о општим карактеристикама текста *Хронографије*, у коме кандидаткиња нуди ново датовање и тумачење сврхе писања дела, и анализу структуре и наративних техника које аутор користи (44-57).

Централни део, *Ликови Михаила Псела*, садржи пет великих целина подељених на мања поглавља. Концепција је хронолошко-тематска, односно одређена је структуром саме *Хронографије*. Први део, *Доба последњих Македонаца: парадигма и кључ* (61-136) представља детаљну анализу првих двеју књига *Хронографије* са тезом да су оне састављене као наративни кључ за читање и тумачење остатка историје, будући да обрађују период пре Пселове политичке активности. Анализа је превасходно усмерена на наративне технике и улогу жанрова и употребе класичних и хеленистичких узора у креирању аргумента. Други део, *Успон и пад свевидећег евнуха: Роман Аргир и Пафлагонци* (137-236), бави се књигама 3-5 *Хронографије* и анализира промену ауторове аутопсије, улогу различитих типова ликова у наративу, а нарочито разраду централног мотива историје: важности мудрог саветника, чиме Псел плете аутобиографски наратив. Трећи део, *Успон и пад свезнајућег филозофа: Константин Мономах и крај Македонске династије* (237-328) даје темељну деконструкцију шесте књиге, за коју кандидаткиња доказује да је оригинални крај *Хронографије*. Фокус овог дела тезе је на Псelloвој личној политичкој улози и мотивацији за писање, односу према савременицима и начину креирања слике о времену у коме је сам играо важну и недовољно расветљену улогу. У четвртом делу, *Револуција Исака Комнина* (330-366), кандидаткиња даје убедљиве аргументе за каснији настанак и другачију сврху целокупне последње, седме књиге *Хронографије*, чији се први део (побуна и владавина цара Исака Комнина), обрађен у овом поглављу, до тада сматрао интегралним делом историје. Кроз детаљну интра- и интертекстуалну анализу понуђено је ново тумачење Пселове политичке делатности и

порука које у делу износи. Последњи, пети део, *Наратив унутар наратива: повест о Дукама* (377-409), бави се структуром другог дела седме књиге *Хронографије*, њеним наративним односом са оригиналним делом историје и импликацијама које то има у контексту Пселовог политичког ангажмана. У последња три поглавља, која обрађују период ауторовог активног учешћа у политичком животу Царства, кандидаткиња даје компаративну анализу различитих Пселових дела (писама, похвалних и посмртних говора, трактата).

У Закључку (410-415) су сажети неки од основних резултата истраживања, са фокусом на Пселовом лику који је свепрожимајући у *Хронографији* и на изградњи његовог ауторског ја. Дисертација др Милене Репацић даје нову перспективу посматрања једног од најзначајнијих дела византијске књижевности и најсвеобухватнија је анализа Пселове *Хронографије*. Кроз мултидисциплинарни приступ, широку изворну базу хеленске и византијске књижевности и теоријску литературу, теза даје велики допринос проучавању византијске књижевности, политичке мисли, Михаила Псела као политичког актера и аутора, али и политичке историје византијског 11. века.

Са колегиницом др Ларисом Вилимоновић кандидаткиња је уредила број часописа *Limes Plus* посвећен Византији (*Making and Remaking of Byzantium* (=Limes Plus 13/2 2016) M. Repajić and L. Vilimonović eds.), уз план да то постане редовно годишње издање. Уводник броја је полемички прегледни чланак о стању византијских студија у свету и у Србији, темама, теоријским и методолошким оквирима, са посебним освртом на националну парадигму у проучавању средњовековне историје, чиме се кандидаткиња интензивно бави у последњих годину дана.

Рад “The Political Thought of Psellos in the Chronographia: The Wise Advisor, the Clever General, and the City“ *Limes Plus* 13/2 (2016) 55-86. представља оригиналну и свеобухватну анализу Пселове политичке мисли у *Хронографији* и начина на који она обликује његов наратив. Кандидаткиња одбацује уврежени наратив о Византинцима као пуким преносиоцима идеја антике и раног хришћанства, и посматра Михаила Псела као

политичког мислиоца, дајући тиме допринос потпуно неразвијеној области византијске политичке теорије.

5. КВАНТИТАТИВНА ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА НАУЧНОГ РАДА

Категорије научних публикација	М	Број радова	Вредност	Укупно
Рад у тематском зборнику међународног значаја	M14	1	5	5
Рад у међународном часопису	M23	1	4	4
Научна критика и полемика у истакнутом међународном часопису	M25	1	1.5	1.5
Предавање по позиву на међународном скупу штампано у целини	M31	1	3.5	3.5
Рад у водећем часопису националног значаја	M51	2	3	6
Уређивање научног часописа националног значаја	M55	1	1	1
Научна критика у часопису ранга M51	M56	2	0.5	1
Предавање по позиву са скупа националног значаја штампано у целини	M61	1	1.5	1.5
Одбрањена докторска дисертација	M70	1	6	6
Укупно				29.5

Звање	Потребан број поена	Остварено
Научни сарадник	Укупно	16 29.5
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52	10

Обавезни (2)	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42 +M51	7
--------------	---	---

6. АНГАЖОВАНOST У РАЗВОЈУ УСЛОВА ЗА НАУЧНИ РАД, ОБРАЗОВАЊУ И ФОРМИРАЊУ НАУЧНИХ КАДРОВА

Педагошки рад

Пошто је кандидаткиња са одбрањеном докторском тезом, али у истраживачком звању, није било прилике за менторски рад. Кандидаткиња је као студент докторских студија на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду учествовала у извођењу вежби на предмету Увод у историјске студије, као и у извођењу вежби и консултативне наставе на предметима из уже научне области историја Византије на основним студијама.

Кандидаткиња има дугогодишње искуство рада у образовању научног подмлатка у Истраживачкој станици Петница, где је била асистент на Семинару друштвене историје од 2006. до 2009. године, а потом и стручни сарадник тог семинара (2009-2011). Од 2009. до данас више пута је била гостујући предавач на семинарима друштвене историје и друштвено-хуманистичких наука.

Марта 2014. године одржала је предавање по позиву у Задужбини Илије М. Коларца на тему *Михаило Псел: филозоф и политичар као творац историје*, у оквиру циклуса *Ремек-дела византијске историографије*.

Међународна сарадња

Кандидаткиња др Милена Репајић учествовала је на више међународних скупова

- Наука у транзицији: историја и параисторија“ у организацији Центра за савремену историју Балкана и Историјског факултета у Софији, Београд, 19-20. септембар 2011.
- „Before and after the Fall of Constantinople. The Centre and Peripheries of Byzantine world in the Turbulent Times Before and After the Conquests of Constantinople in 1204. and 1453.“, Београд, 15. 6. 2012.
- “Saint Emperor Constantine and Christianity. International Conference Commemorating the 1700th Anniversary of the Edict of Milan, Ниш, 31. мај – 2. јун 2013.
- “23rd International Congress of Byzantine Studies”, Београд, 22-27. август 2016, где је са колегиницом др Ларисом Вилимоновић организовала једну од сесија под називом *Rhetoric and History – Rhetoric in History. Creating Discourses in Byzantium*
- Посебно бисмо истакли скуп “Imagining Byzantium: Perception, Patterns, Problems in Eastern and Southeastern Europe (19th -20th Centuries)” одржан у Мајнцу од 2. до 4. марта 2017. на који је колегиница била позвана као један од 15 говорника из читаве Европе да одржи предавање о рецепцији Византије у српској историографији 20. века

Осим тога, др Милена Репајић учествовала је и на неколико конференција за докторанте и младе научнике:

- Second Graduate Student Day: Legacies and Discontinuities in the Eastern Mediterranean: Comparative and Innovative Methodologies in Late Antique, Byzantine and Ottoman Studies, у организацији Центра за источно-медитеранске студије (CEMS) Централноевропског универзитета (CEU), 3-5. јун 2011.
- 9th International Graduate Conference, 24-25th February: Transmitting and Circulating the Late Antique and Byzantine Worlds, Оксфорд, 23-25. фебруар 2017.

7. ПРЕГЛЕД И МИШЉЕЊЕ О ДОСАДАШЊЕМ НАУЧНОМ И СТРУЧНОМ РАДУ

Др Милена Репајић је својим радовима, излагањима, а превасходно одличном докторском дисертацијом показала изузетан истраживачки дар, самосталност у проналажењу и решавању научних питања и иновативност у приступу. Као највеће квалитете кандидаткиње издвојили бисмо мултидисциплинарни приступ свакој истраживаној теми и способност отварања нових тема и праваца истраживања. Својом докторском дисертацијом и радовима издвојила се као један од најрелевантнијих истраживача Михаила Псела, најкомплекснијег и најплоднијег аутора византијске књижевности. Осим књижевности, један је од ретких византолога који се баве византијском политичком теоријом. Ускоро се очекује објављивање монографије која ће произаћи из доктората. Осим византијском историјом у ужем смислу, кандидаткиња Репајић бави се и критичком анализом медијевистике и византологије од 19. до 21. века којој приступа из перспективе анализе дискурса.

8. МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗБОР И ПРЕДЛОГ

На основу анализе конкурсног материјала, као и на основу личних сазнања о целокупној досадашњој научној, стручној и педагошкој активности кандидаткиње, Комисија закључује да кандидаткиња др Милена Репајић испуњава све услове предвиђене Законом о научноистраживачкој делатности за избор у звање научни сарадник.

Чланови Комисије стога предлажу Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду да др Милену Репајић изабере у звање научни сарадник.

У Београду,

20. 03. 2018.

Чланови комисије:

Проф. др Влада Станковић

Проф. др Радивој Радић

Проф. др Татјана Суботин-Голубовић

Доц. др Јасмина Шаранац-Стаменковић

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу